

OBSAH

OBSAH	5
SLOVO KE ČTENÁŘI	9
POZNÁMKA K USPOŘÁDÁNÍ SKRIPT	15
1. UVEDENÍ DO LOGIKY	17
1.1 HISTORIE LOGIKY	17
1.1.1 Logika v antice	17
1.1.2 Scholastická logika.....	19
1.1.3 Novověká logika	22
1.1.4 Moderní logika	24
1.2 POVAHA LOGIKY	31
1.2.1 Logika jako umění a věda.....	31
1.2.2 Formální předmět logiky	31
1.2.3 Vztah vyplývání.....	33
1.2.4 Problém materiálního předmětu logiky.....	34
1.3 PŘEDPOKLADY ARISTOTELSKO-SCHOLASTICKÉHO POJETÍ LOGIKY.....	36
2. POJEM	38
2.1 POJEM POJMU	38
2.1.1 Cesta k definici pojmu – pojem jako myšlenkový znak.....	38
2.1.2 Bližší vymezení povahy pojmu.....	39
2.2 VLASTNOSTI POJMU	41
2.2.1 Předmět pojmu.....	41
2.2.2 Formální a materiální předmět pojmu	42
2.2.3 Formální pojem vs. objektivní pojem, abstrakce.....	43
2.2.4 Obsah pojmu	48
2.2.5 Rozsah pojmu	57
2.3 VZTAHY POJMŮ	59
2.3.1 Identita – různost.....	59
2.3.2 Nadřazenost – podřazenost.....	60
2.3.3 Slučitelnost – neslučitelnost.....	61
2.4 DĚLENÍ A TYPY POJMŮ	64
2.4.1 Abstraktní × konkrétní.....	64
2.4.2 Kladné × záporné.....	65
2.4.3 Individuální × obecné.....	66
2.4.4 Transcendentální pojmy.....	66
2.4.5 Jednoduché × konotativní × složené.....	66
2.4.6 Kolektivní pojmy	67
2.4.7 První a druhé intence	68

2.4.8	Třídění pojmů na predikabilia.....	68
2.4.9	Kategorie	71
2.5	PROBLÉMY JAZYKOVÉHO VYJÁDRĚNÍ POJMŮ.....	72
2.5.1	Kategorémata a synkategorémata.....	72
2.5.2	Jednoznačnost a mnohoznačnost	74
2.5.3	Analogie jazykových výrazů	75
2.5.4	Analogické pojmy	78
2.6	EXKURS: TEORIE OBECNIN	80
2.6.1	Platonismus.....	80
2.6.2	Ultrarealismus	82
2.6.3	Umírněný realismus	83
2.6.4	Konceptualismus (umírněný nominalismus)	90
2.6.5	Krajní nominalismus.....	92
2.6.6	Problém obecnin v moderní logice	93
3.	DEFINICE A DĚLENÍ.....	94
3.1	DEFINICE.....	94
3.1.1	Pojem definice.....	94
3.1.2	Typy definice	94
3.1.3	Podmínky správnosti definice.....	96
3.1.4	Jak hledat reálnou definici?.....	97
3.1.5	Meze definování.....	98
3.1.6	Exkurs: Moderní pojetí definice	100
3.2	DĚLENÍ.....	102
3.2.1	Pojem a metoda dělení.....	102
3.2.2	Podmínky a technika správného dělení	103
3.2.3	Typy dělení	105
3.2.4	Smysl a užití dělení	106
4.	SOUD.....	107
4.1	VSTUPNÍ ÚVAHA – CESTA K POJMU SOUDU	107
4.2	JAZYKOVÉ VYJÁDRĚNÍ SOUDŮ	110
4.3	VLASTNOSTI A DĚLENÍ SOUDŮ	113
4.3.1	Kvalita soudu.....	113
4.3.2	Kvantita soudu	113
4.3.3	Distribuční hodnota termínů soudu	114
4.3.4	Klasifikace soudů	115
4.4	LOGICKÝ ČTVEREC	116
4.5	EXKURS: KATEGORICKÝ VÝROK V MODERNÍ LOGICE	119
4.5.1	Jazyk jako materiální předmět moderní logiky	119
4.5.2	Pojem funkce.....	120
4.5.3	Singulární predikace jako funkce.....	121
4.5.4	Zvláštnosti jazyka predikátové logiky.....	123
4.5.5	Generální výroky v moderní predikátové logice	125
4.5.6	Logický čtverec a moderní analýza výroků.....	129
5.	BEZPROSTŘEDNÍ VYVOZOVÁNÍ (ILLACE).....	135

5.1 PŘECHODY V LOGICKÉM ČTVERCI.....	135
5.1.1 Přehled všech platných přechodů v logickém čtverci.....	136
5.2 VLASTNÍ ILLACE	137
5.2.1 Obverze (ekvivalence).....	137
5.2.2 Obrat (konverze).....	137
5.2.3 Obměna (kontrapozice).....	138
5.2.4 Příklad všech illací od všech typů soudů	139
6. USUZOVÁNÍ A ARGUMENTACE.....	140
6.1 ÚVOD DO NAUKY O USUZOVÁNÍ	140
6.1.1 Základní pojmy	140
6.1.2 Formy argumentace a druhy argumentů.....	143
6.2 SYLOGISMUS.....	143
6.2.1 Pojem sylogismu	144
6.2.2 Sylogistické figury	146
6.2.3 Sylogistické mody	147
6.2.4 Identifikace platných sylogismů.....	150
6.2.5 Neúplný sylogismus a zamlčené premisy	152
6.2.6 Hledání sylogistických argumentů.....	155
6.3 ÚSUDEK Z PŘÍMÉHO NA NEPŘÍMÉ (<i>A RECTIS AD OBLIQUA</i>).....	156
6.4 ÚSUDKY ZE SLOŽENÝCH SOUDŮ	157
6.4.1 Složené soudy.....	158
6.4.2 Exkurs: složené výroky v moderní logice	161
6.4.3 Hypotetický úsudek (hypotetický sylogismus).....	163
6.4.4 Disjunktivní úsudek	164
6.4.5 Dilematický úsudek.....	166
6.4.6 Dodatek: Důkazy složených soudů.....	166
6.5 NEPŘÍMÝ ÚSUDEK (<i>REDUCTIO AD ABSURDUM</i>)	170
6.6 EXKURS: RELAČNÍ ÚSUDKY A TRADIČNÍ FORMÁLNÍ LOGIKA FREDY SOMMERSE	171
6.6.1 Problém analýzy relačních úsudků	171
6.6.2 Logický systém Frede Sommersa.....	174
7. TECHNIKA RACIONÁLNÍHO DISKURSU.....	182
7.1 PROTIARGUMENTACE (NAMÍTÁNÍ).....	183
7.1.1 Pojem protiargumentace a širší souvislosti	183
7.1.2 Napadení pravdivosti premis	186
7.1.3 Napadení formy argumentu neboli logická distinkce	186
7.1.4 Distinkce v sylogismu	189
7.1.5 Odpověď na distinkci.....	191
7.2 RACIONÁLNÍ DISKURS A JEHO MEZE	192
ŘEŠENÍ ÚLOH	194
REJSTŘÍK.....	202
LITERATURA K DALŠÍMU STUDIU.....	215